

Chapter - 2

42

प्रकाश : २

भाजनस्वद्वयनी भूमिका - १

"बोहम्" शब्द मे भाजनस्वद्वयनी प्राप्त है, जाए ऐसी
धूर-टेक है। यह प्रश्नानी बाक्षात्कार करावानर नाम वेदवे न बोहम्,
प्राप्तवान् पुरुषनी प्रता जागृत पता है बोहम् से ज नाम जपे है, वे
नाम हैं वा विश्व - अर्थ - पिता - प्रह्लाद चर्चा वेदव्य, वेदव्ये,
वेदव्योति, वेदव्यविवेद विराजार वत्तव्य जली रहे हैं, यात्मा,
प्रह्लाद। चेतन्य वा ये वसेद अनुसन्धि हैं, परमात्मामर्त्यो वस्य
करे हैं, भजन वा वसेद अनुशूलितनी वाहनी है, हृष्णनी उर्जनी जाए
धनीश्वर उड़ेक है, उखरव्युति क्यर है तेहु भूर्तिभत इप भजनमर्त्य -
डोजियां करदु होय वेद वाये हैं, चतोनी हृष्णनुष्ठ भूर्ति प्रगटेती
प्रत्येक भजनप्रतितमर्त्य मन-हृष्ट्य अने यात्मानु सामनस्य नजरे पडे हैं,
भक्त हावनी धरती पर भजन क्वारा वानिनी वावही करे हैं, भजन
वेदवे परमात्म्य वा ये वसेदु प्रकटीकरण, विश्व वा ये तदूपता,
भजननी वावकुर्वित्वा कोठ यमुक ज इपने भजती नायी, विराट
विश्वनी समुन्नत, हीर्ष, प्राप्तवर्त वेदव्यपताने भजन वाहनी वाये हैं,
वे वाहनी वानिमयी है ने वेदी वेद विन्यामय सोंदर्यु प्रकटीकरण भजन
क्वारा वधाय है, लेमर प्रूति अने पुरुषना वाहनी चहन लीवा।
काव्यदृपे विलक्षी रहे हैं, बाक्षात्कारना वानिनी रमणा ने रट्टा।
सत्य, शिव ने सुदर इपो भजननी वाहनीमर्त्य जन्माव्या करती
होय है, भजन यायी न भक्तवर्हृष्णनी यात्मसरगम है,

ભજનમાં તો પ્રશ્નની વીજાતું જાન છે એ ચાચું, પણ
માત્ર પ્રશ્નની જ લીધાના જાનમાં ભજન પરિસમાપ્ત થતું નથી.
પરમાત્માની વાટ પ્રશ્નાદિવ્યાપી જીતલીબા જ્ઞાન નજીરે પડે એ ચર્ચ
ખરૂથો ને પદાર્થોમાં વધ્યા વ્યક્ત કરવી એ પણ ભજનને બસ્તિપ્રેત છે. એ
ચર્ચ કૃષ્ણની લીધાની જાણાર રણે જહિલાં રહેણે કર્તૃ પ્રશ્નનો
ન હેઠળિયોધી પીલાતું ઉધારેલ રેખાએ છે. પ્રો. ગ. ક. ટોડોરાઓ
મનુષ્ય પ્રશ્નાથે જીતમીલાં ડાલ્યા એ દ્વારા નેત્રની પ્રશ્નાદી છે. એ
ઉધાર ભજન માટે જીથી ચાચું છે. જહિલ-કર્તૃ પણ વાતું દીજું નષ્ટ છે,
નેણાથી જા વિશ્વાસથી જીતને અનુભૂતિને પાડે એ ક્ષેત્રે જીતની
જાણીમાં જવતારે છે. વેદો ને ઉપનિષદ્ધો જા દ્વારા જોગનની
જીતનુભૂતિની જાણથી જાઈ જાણી છે. ઉદ્ઘાતા મેટલે વાતમાંની કાંચ,
બેમાં ભજિતાની મનોભર જીતનુભૂતિ તો ભજન જ જાણારે છે. જાણી
માત્ર ચાણન છે, કેક જનિપાર્વ માધ્યમ છે. બેમાં પ્રશ્નું તો એ
જીતનુભૂતિની વૈનાતું જાન. જાનની હોરોનો ને કુમરીયોધી મહેશોનો
જાયે એ ભજનની કૃષ્ણમાં.

પ્રશ્નની વાટ કૃષ્ણની ભાગલતાતું જ માત્ર ભક્ત જાન કરે
છે નથી; બેમાં જરૂર વિસ્તાર છે, જ્ઞાન યગનાલ ચેષ્ટારની
એ જ્ઞાનની કથા છે, મેબા જાણો પણ ભજનની કૃષ્ણનાં જવાયા
છે. મેટલે એ ભજનકૃષ્ણમાં કરોચર ચર્ચ ઇન્ડિયોધી જોગર
જાણી રહે છે.

૧. યોડિસાવાદિસ્યે પુરુષ: સોડસાવએમુ | -યનુલેદ... .

हानि, अंडिल जने कर्मनी भीमसामार्ग सज्जन रत हे, त्वां पशु
वेदां शीर्षितत्व तो हे ज. ते उर्ध्वि निष्ठाषु न थी. याची सज्जन
संवादप्रभावी वाचनी ते प्राप्तवान् पुरुषनी भास्त्रमन्त्रोति हे. संस्कृत
चाहित्यां स्वोद्धो रे स्वामीनोनु नूपन भास्त्रतीव भाषामोभै
बोक्तिय रूपतिर ये सज्जन. बोध्य जने कैन धर्मनां उपासनां वीतोमे
पशु ते ज रीते सज्जनो ज कठी शकाय.

संस्कृतमें स्वोद्धुर्तय पर्यु, वर्षु, त्वं, चतुर्विनी रथना
ते सज्जननु पूर्वद्वय कठी शकाय. या स्वोद्धु-काल्पनोते धार्मिक व्युत्पादो
रे परोत्तमे पीताना। यहुया हे.

जैने ने बोध्य धर्मना। अनुयायीयोते ^२ स्वोद्धोनी बोक्त रथनानो

करी हे. जैन स्वोद्धोमां उभको टिना। अहो शकाय तेवा,

- १। दिव१४ कृत "वैकीभावस्तोऽ", शोभ्युल्लु "वूचितयुक्तावली",
जट्युल्लु "जिवत्तक", बोध्यधर्मनां स्वोद्धोमां नायाव नायानुनु
"यतुः स्वत्व" जाप्तीतु हे. तेम्हे संस्कृतमें "निर्दोषम्भवत्व" जने
"अवित्यस्तत्व" पशु वशु हे. उपरति बोध्य, मातृयेऽः १००५ः चः तु
"यतुः स्वत्व" ते "अधर्धवत्तक" ते तिषेटनी भाषामार्ग अनुवाद पशु।
कोनाची खले हे.

५. ३. ५००मां जैनकवि विष्णवेन दिवाकरे -

"उत्ताष्ठ-भद्र-स्वोद्धु"मार्ग जैन-तीर्थकरोनी शुलि करी छली.

२. शुलो या भद्रानिवधनो वडः २ प्रकरण १. जैमां वर्याचीतो विद्ये
यथां हे.

૨૧૭। હેં : ૭૦૦ થ. આસપાસ; બોધ્યધર્મ ચલખી "શુપ્રભાતસ્તોત્ર"ની અને "બહુમહાત્મીયૈત્યસ્તોત્ર"ની રચના કરી છી. મા જ હથના સમયમાં વાણ લટ્ટે સાચાતી બઠીની સુવી કર્તૃ "બઠીયતક" રચ્યું છે. વાણના સામજાતીન મનાતા કલિ પથૂર લટ્ટુ "શૂર્યયતક" પણ જાણ્યો છે. મા સમયમાં આનંતું : ૦.૫.૭૦૦ : "સહતામરસ્તોત્ર" પણ રચ્યું છું. અદ્ભુતવાદી દાર્ઢીનિક વાણ શક્રાયાર્વના નામે તો ઓક સ્તોત્રો પણ છે. મા સ્તોત્રોમાં, "ગન્ધ્યાસ્તોત્ર", "ગન્ધ્યાસ્તોત્ર" "કન્કધારાસ્તોત્ર" "દસ્તિષ્ઠાયુતિયાસ્તોત્ર" "રામશુદ્ધસ્તોત્ર" "વાસ્ત્વિનૃચિહ્નસ્તોત્ર", "વિષ્ણુપાદાસ્તોત્ર" શાન્તવધનનું "શિવશુદ્ધસ્તોત્ર" અને "દીદ્ધિદીવરી" ઉલ્લેખનીય છે.

ચાતખી ચાતખીની આસપાસ કેરવના ૨૧૭। કુલધૈપરતુ પ્રચાદમધુર શૈલીનું "કુ-દમાલા" પણ અહીં ઉલ્લેખનીય છે. કાશીરી કલિ પુષ્પદનતું "મહિભસ્તોત્ર" પણ જેટનું જ સુંદર છે, એ નવમી શવાન્ધીની રચના છે. ૨૬૩૪૨૨૨ : ૧૩મી ચાદી : "વક્રોચિતપણાયિકા", કાશીરના ૨૧૭। ચાતખીની નિર્માણની ચાદી : માન્યિત કલિ ને ઘનન્યાલોકડાર આનંદવધનનું "દેલીયતક", અભિનવુદ્ધના શુદ્ધ ઉદ્ઘ્યકોષ્ટનું : ૧૦મી ચાદી : "સ્તોત્રાવાસ્તિ", ૨૧૮નુંના શુદ્ધ ચામુનાયાર્ય : ૧૦મી ચાદી : શુદ્ધ "યતુઃ શ્વાસી" તે "સ્તોત્રરાતાં", ૨૧૯નુંનાયાર્યના અદેશનું ૧૧મે બોળફાતાં ત્રણી શીત-કાશ્યો "શરદ્ધાગતિગદે", "દૈકુઠગદે" અને "પ્રીરણગદે" પણ અહીં રમરવા ચોગય છે. ૨૧૯નુંના શિખ શીવસ્તોત્ર : ૧૧મી ચાદી : પણસ્તોત્ર નામયી "શ્રીસ્તાવ" "બન્મિતાનુપસ્તાવ", "બરદરાજસ્તાવ" "સુંદરચાહુસ્તાવ" અને

"બૈકુઠસેવ" નેથાં સ્તોત્રભાગોનું નિર્માણ કર્યું છે. શ્રીવત્તાંગના પુષ્પ
પરાસર જટ્ઠ : ૧૧મી ચઠીઃ માં સ્તુતિશો લખાં છે નેમાં.

"શ્રીરઘરાજસ્તબ" ને "શ્રીનુલુરતંકોણ" બદ્ધિક પ્રચિદ્ધિ પાઠ્યા છે.

જ્યેષ્ઠનું "શ્રીતર્ગોદિદ" ને સ્તુતિશોભીનું "અગ્રાસ્તબ" ૧૨મી
ચઠીના વિલ્લભયાત તે કૃષ્ણલીલાસ્તુતું "કૃષ્ણાઙ્કષ્ટમૂત", દેશાન્તરેશિકનું
: ઈ. ચ. ૧૪૩૬૮ - ૧૪૬૬: "પાદુકાસ્તબ", "ગુરુભાડક" "રઘુલીરઘદ"
નેબી રઘનાયોગે સ્તોત્રપરદ શીતકાંયોળી પરપરાના વિકાસમાં
મહત્વનો હાજો વાખો છે. દેશાન્તરેશિકનું પ્રકૃત માધ્યમે રઘાયેદુ
"અસુતથતક" પુષ્પ નોધ્યપાત્ર છે.

યાં સ્તોત્રાચિત્યની પરપરા એ પુષ્પ વાચણ વધે છે ને નેમાં
કાચીબાચી વર્પદ્યાદિશિત : ઈ. ચ. ૧૫૫૪ જ-૫: તુ "વરદરાજસ્તબ",
તેરલના નારાયણસ્તુતું "નારાયણીયમઃ" ઈ. ચ. ૧૫૮૫ રઘનાઃ એ
મધુશૂદન સરસ્વતી : ઈ. ચ. ૧૬૦૦: તુ "માનદામદાટિની" તેમજ
કૃષ્ણશૈલ્યના. શિખ દ્વારા સ્વામીનું "ન-ધર્મપ્રાર્થિનાંભક" "મુકુદમુકુદાદિ"
યાંટિ સ્તુતિશુદ્ધોનો હાજો પુષ્પ પ્રશાસ્ય છે. પરિદ કાચિ જનનાંય
: ઈ. ચ. ૧૫૦-૧૬૬૫: માધ્યપાત્ર પુષ્પ "સુધાલદરી", "અમૃતલદરી",
"લાલાલદરી" "કરુણાલદરી" ને "અગ્રાલદરી" નેબી ઉદ્ઘાકોટિની
નેમસ્તુતિનો નિર્માણ કરી યાંની છે. ૧૭મી ચઠીના નીતિકઠ દીશિતે
પુષ્પ "માનદામદાદા" ને "શિખોલક્ષ્મિલદરી" વાખ્યા છે.

યાં પ્રમાણે સંસ્કૃત સ્તોત્ર રઘનાયો પ્રથમ યત્નાંબીધી માર્ગિને
૧૭મી યત્નાંબી સુધી ચંતત મલ્લાં કરી છે ને ને પણી પુષ્પ વનસ્પતિ
૧૮મી જાહી સુધી મૌખ રઘનાર્તુ દાખાયો છે. યાખ પણા સ્વર્તન
મહાનિવિષો યાં ગાકે જૈટનું વધું સ્તોત્ર શાંદિત્ય સંસ્કૃતમાં છે. જૈટને
ઓં જાહી પાત્ર મણ્ડનો ઉલ્લેખ કરીને જાતોએ માન્યો છે.

भजन ने स्वयंसहुरित पदे थे। उत्तमोत्तम भजनोमर्म यान्त्यनो
तेमन् भूतितानो तथा दुलितिष्ठ जेवो यमकतो होय थे, भजननो उद्धार
भउतसावभय ने साइनिक होय ने हडीकतने सहनिया। चार्धोवीनो लपुदाय
लपुद तरे थे। सहनिया। पथमर्म वधी योगसाधना ने उत्तरप्राप्तिना।
सब मार्गो सहजसाधय यान्तवायर्म आवे थे। साथा दैरावीने माटे
वधु ज सहज होय ने स्वासाविक थे। कवीर ऐसी पदावलीयर्म वा
"सहजसाधो" नो उल्लेख अवारेनवारे करे थे। कवीर उपर नायत्प्रदाय-
सहनियाधर्म-नी असर छाया थे। डेट्वाइ या लपुदायने मार्गो
लपुदाय तरे थे। "मार्गी" नाम सूचक थे। मार्गीको पोताने भठवारी
नयी इंडेटा, वे तो पोताने मार्ग-पथ-ना। इदृश, विश्वव्याप्ति भाने
थे। हाननी याराधना उरवा अने ने हानना प्रयारने। माटे इदृश
ज्ञेवा। या मार्गी साधुओ थे। महायान पथमर्मी ज कहाय या
मार्ग-विपुदायनो उद्धम होय,

उत्तमनी असर तणे यावेवो भनातो जे भार उत्तमन।
प्रयारम्भ चहायक गङ्गाता। नाय लपुदायनी चौराष्ट्रना जेवो जे
सहतो उपर पुष्टा असर थे। उत्तर ऐसा भूतिपूमो विरोध नयी ते
उवा छठ्योग के कुड़विनीयोगनी साधना। उपर ज सार भुततो
नयी। तत हानेस्वर पछु नाय लपुदायन। गोरमायमा। शिष्य
शहनिनायमा। शिष्य था। चौराष्ट्रमां जवाही नायवाही ते
गोरमायमीके भुक्तायारने कही भहत्य नयी जाप्तु। नातज्ञन। जेद
सामे नायत्प्रदाये नेम ज्ञानो पोकारेवो, रेम चमानुज्ञा। अनुयायी
पथोगे पछु विरोध क्यो थे। महापथे - मार्गीपथे जनिष्ट इवाव्यु
थे, ते उत्तर चौराष्ट्रमां ब्रह्मेय पथोनो लिवेषीसंभव थयो थे, अने
अपर्थी निर्गुण निराकार साथे चन्द्रु चाँडारनी उपाधन। स्थिति-
पर्थी पथार पता। चौराष्ट्रना। चैत-सहतोगे नेदो जे उपनिषदोनी

परपराप्राप्त वालीने पोतानी सहज लोकवालीमर्यादा मठे जापठे
पहोचाइए छे, निरक्षरोने क्षर असे आसनो बोध क्यों छे, अभी ति
असे आवार चामे प्राप्तरो करीने लोकवालीकारमर्यादा-धरम्भु जतन
क्युँ छे. *

यितनधारानी देखी प्रत्येकी नामपर्यायो असे अलोनी
वालीमर्यादा ने स्वर असो छे ये भूतः जैन वाधु ३५-६०, मुनि २४५५-६०,
वानी, शुभमायाय वाहि करे बोध लिघ्य चरणपौ, ३१-६५० वाली-
नी वालीमर्यादा असो छे. छत्रिय जैन, बोध असे शब्द वाधुको असे
भर्तीजोनी ले रथनायो अपश्चात्याद असो छे, ते प्रभावुमर्यादा बोही छे, तो
पछ उभी थताव्हीयी १२भी-१३भी थताव्ही शु धीनी यितनधारा
असे वास्तवाना भावं पर प्रकाश पाइवाने पाटे बोध छे. वधाये
वाल्यायारोनो विरोध असे जप, तप, पूज, तीर्थ, वर्षाव्यवस्था,
अवतारवाद वगेरे परपरामोहु भडन क्युँ, तेबो वालालु चापुक भडन.
केटवाड विज्ञानोनो अस छे ३३ रेविहित भाविमर्यादा नामाया २१४८-
वाला लोको भारतवर्षमर्यादे छाईव छे. आ वाधुकोनो भूता उपदेश
अमान छे. परम वामाधि, शुद्ध, चतुर्व, चक्रवर्ण, प्रसान्न, भडन-भडन,
वास्त्रोनी निकारता वगेरो वगवग वालाये उल्लेख क्यों छे. बेमनी
लिघ्याति ३५८ करवानी वैदिमर्यादा पछ अमानता असो छे. क्वीर असे
क्वीरनी वववालीनी शुक्ला लिघ्योनी उत्तिनोशी करी थकाय,
पाठ, चाय, वष्टुकर, अड, शूय, वन-पूरु वाहि ३५८ को लिघ्यो "द्वारा
प्रशुक्त १५८ छे. वाना लिवाय वपश्चात्याद "वाल्य धम्य होइा"
नेबो रथनायोमर्यादा शुद्धस्थीयो भाटे उपदेश असो छे. ऐ ३३-३४मर्यादा
क्वीर, शुद्धी, रहीय वाहिनी रथनायोमर्यादा असो छे. विहारी तथा

---

४. शुमो ज्यमत्व परमार - "वाली लोकवालीति" पृ. १०४, १०५.

मन्य प्रधानयुगोने कविओं भले हो, तेमनी रथनावोमा शुभापित श्लोकों
ने शृंगारभाषण प्रकट याचे हो तेमी रथनाव धारामु ध्यन "गाया
सप्तशती" "दशशती", हेमयडे तंकलित करेला। दीप्तिको इमां याचे हो
शुद्ध चित्तनात्मक वाढी नाथ्यो गियोन्हर पहोचें स्थले स्थले भले हो;
तिं; उठ्या। चारन् येठ्या। चारन् अत शुद्धा। तिन शुद्धे जिग्याहना
आ कोठ बगिरे पूता॥

नाप्तिगीयोना आ पहां भावार्थ दाहुना पहां हो:-

उठ्या। चार येठ विचार चिंतार अत शुद्धा।

दीन लोक ती लिंगार तही अहिंगा पूता॥

निर्मुखवाटी के धारा। कवीर ने आ। विज्ञोमर्ह वडे हो
आ। मूळ भावायान लंपुदाय लेल्हर शुद्ध हो। भावायान लंपुदायनी
गेक शासने वधु न शून्य हो - ऐहु विष्णुप्रेत हो, ज्यहे वीछने ज्यतना।
कर्त्तव्यो वाहुतः कात् हो। परतु जितने वधु न पाचे हो। पहेली
शाखामध्यी शून्यवाट जन्म्यो, वीज्ञमध्यी विश्वानवाट जन्म्यो。
वौध तत्त्वभीमात्रिक नाथामुने शून्यनी व्याख्या। रनु अरता अहु हो;
हु शून्य हो। कान्य शु हो। - ऐना भले तो शून्य के कान्य
ऐहु अहु न तथी।

शून्यमिति न वर्गतत्त्वम् अशून्यमिति वा मधेत्।
उभयं नोभयं चेति, प्रक्षटत्यर्थं तु कष्टयते॥

५. चरणावोः डॉ. लक्ष्मीराम वा. श्रीवृ. (डॉ. लक्ष्मीसागर वा. जगद्गीर्य)

- छेदी सा वित्यका। उत्तिहास - पृ. ५२.

६. च. वित्यमोहन सेन - "दाहुद्व्यात"

—નાય કા શૂન્યવાદ કટ્ટક નરો નિર્વચનીયતાવાનું રૂપ શુદ્ધ કરે છે.
મહાયાનકાળીન ભારતમાં શૂન્યવાદ પૂર્વ જ પ્રયગિત હતો. શૂન્યનો
પોતાને ગુણકુળ મેળો વર્ષ વ્યક્તિત્વે સરની કર્યો. બોલ્દેનો પણ શૂન્યને
જ પરમ કષ્ટય માને છે. બદીરમણ પદ્યકુની જોથી લોચે શૂન્યનું કે
સહચુદ્દા પણ બાબુ છે. બોલ્દેની કા રીતે શૂન્યકુની માને છે. પણ
એ વર્ષ શૂન્યવાદીનોના વર્ષ ઉત્તરની શૂદ્ધી છે. મોખની ચાલના ચાયુદ્ધિ
ચાધનાં કો નરે જ્યતમણ વધી અબુદ્ધિનો મોક્ષ ચધાવો જોઈએ. એ
શૂદ્ધ પણ બોધધર્મનું વર્ષનું છે.

મુદ્દ્યમાનેસુ સત્ત્વેસુ યો તે પ્રમોદીસાગરા : ।
તૌરેવ નાનુ પર્યાપ્તમુ ગ્રોક્ષેજાડ રસિકેન કિમુ ।

નાયદી મદદથી, પ્રલિંગનથી, પ્રાર્થનાથી કલ્પો સુક્ત થબા માંડયા છે
ને જાહીને વાપણા છૈયામર્ય અત્યારેના મોજી લીલાએ, અની વાચા
વ્યક્તિત્વન મોક્ષ નાપણે માટે તેવજ રાશ્યુન્ય જ કોચ છે. નાચી
ચાલનાથી મોક્ષ કે નિર્ભિ પાંચી કાઢાય છે. શૂન્ય વાબનો વર્ષ વાંદ
નિર્વિપદ વહી વભિષેત છે. વેહાંનીનો નિર્ભિષ પ્રાર વા શૂન્યવાદીનોને
ઉપાસ્ય નથી. શુદ્ધ કાલનાના મૃત્યુ પણી ભારતમણ વેદધર્મનું લોપન
થબા માંડયુ રે કેપર્ણ લોકોની શ્રદ્ધા નિર્ભિષ થબા લાભી. અત્યિ
મનુ ને વાદુલક્ષ્યની સ્મૃતિઓ, સૂર્યાંદી પાંચ વિધાંતો તુ-૫, ૩૨૫
ને સુશુલ્લની ચાહિયાનો, નાયાંદિ છ જીન-શૂદ્ધ, પ્રલિંગ પુરાણ,
રામાયણ ને મહાભારત, નાટ્યરાસ્ત્ર, પેતજલિનુ મહાભાસ - ના
બધુ ભારતમાં પ્રકટ્યુ રહ્યુ છે. હ.સ.ના એ બી જદી ઉજાર વરચુનુ ના
પરિષામ છે. જી-દુધર્મની સુધારણા બોધ ધર્મે જાણે કે કરી છે અને
નાયદીને ઉદ્દે કાણે છે. કારણુકે બીનવાન ને મહાયાન રાણાનોમણ
બોધ ધર્મ વિસા નિર્બ થતી ધીમે ધીમે લુખ પણ થબો -

— ऐप उडेनु भेला करता ही बोध्याधर्म जावे छिन्हुधर्ममार्ग नवजीवकरण पापीरे नूतन अवतार थायो ऐप कहेनु व्यु युक्त थाए, बोध्य ने जै धर्मवी छिन्हु धर्म व्यु विचार ने विशुद्धतर ने विकासशील वन्यो भेनु विनोदाल पछ माने हो वे पछ था रीते जा, ना बहारीपार जा, जेट्टु ज नहि शारतीय वस्त्राद्वाननी चमुच्च करनारा वरवपोष, लक्ष्माणु, कुमारिक, शंकर, छिनाथ, नारायानु वेला हाँर्यनिको जा रैकामो हरभ्यान थया।

सातभी शताव्दी पछी लीनयान ने भडायान धर्मनो राजनीतिय लग्जन लुच्च थयो छलो, वे डाँड हरभ्यान उजापार — छिन्हुधर्मनी सुख्त येतना जागृत भी, शंकर, कुमारिक ने उद्धन वाटि रेहातिक ने भीमाचिक वायायो छिन्हुधर्मनु पुनर्जुत्यान करी रहा लो, परिषारे लोकाश्रयी थाए, लीनयान ने भडायान साधुओंसे भटु-तटुनो चालना-प्रकार अपनाएयो, शैवपथीयो ने भडायानमर्थी जुदा पडेला साधुओं भटु, तटु, जप साधनामर्थी लग्जन समानहुए वन्यो, थाम भडायान शाखानी वैतिम परिषुल्लिक वस्त्रारात्रातिमार्ग परिषुभी, भडायान लुच्च भर्ती लज्जान ने सङ्कायान ये ये डाँडो उद्धमत्या, मारण, भोउन, वस्तीकरणु ज्ञे उच्चाटन विषायोयी अस नाना प्रकारना रहस्यपूर्ण तरिकिक जुल्हालो वडे अनसभुदाय या ये पदोयी नाइपतिको रहो, आसे अरीने शारतना वन्य स्थलो करवाई बिहारी औ भग्नध तथा, उडियामर्ग या अथोना विहारो उ थी १२भी चही तुधी विरोप प्रमाणमार्ग था,

इधी उ १०भी शताव्दीमिट्ट रेपाल्या विस्तारोमार्ग बैद ज्ञे बोध्य साधनामोना सभीश्रुत्यी नाय-पथी योगीमोनो बेक सपुदाय उद्दूसुत थयो, रेपाल्यमार्ग "वाटि लुध्य"नी पूजा प्रथजित भी

- अना प्राचीनम् पश्च नायपथी भावना मानी रहत्य, नायपथीकोना वरनायम् बालिनायनी के कल्पना होते "आदिषुध" नी भावनारे अनुदाप है, जोड़नी रवीरवम् ने बहान है, जेने भवत्वना वायपी रहु इप वापी निर्दल निराकारनी वाराधना स्थापना नायपथ्युदाय पथ्यो है, परमनी प्राचीनम् नायपथ्युदाय निर्गुहस्तितहु आदाधन शब्द गहे है, जोगनी थरम कोटितु द्व्यन नायबोगीमो करवा पथ्या है, जेने माटेनी परिसापा उग्वा, निर्गता, सुषुप्ता, कुड़विनी नेवा शब्दोम् भजे है, "शू-विश्वार" नेवै प्रतिद्वयो पश्च नायपाणीम्, प्रयोजाय है, सामृप्य नायपथी के "वानी" नायपथी पश्च भवत्वकालीन भारतीय बालित्यम् जाहीलो है, भवित्पदो भानी चाली पूरे है.

लेव, शाकव ते स्मार्त विध्वानोनी छाया नायपथम् है, भहायना बालिको तरीके वपोर चाधनाहु तपे करतारा वा नायपथीमो भंडु लहु वाहु, ध्वन, धारणाम् भाने है, -

"सध्यापुरारित" आदि प्राचीन भहायनी उपोम्य भाना उल्लेख भजे है,

नायबाणीम् भहायन उपदायनी नीरेनी विशेषा उल्लेखनीय है,

१. प्राणी भाव पर विश्वास रायदो, भूतभाङ्गा कल्पात् भाट प्रथलो करवा, उप शोगवीने पश्च वन्ननु श्रेय वाधु,

२. "उरिको लो सो उरिको लोइ" जेम भानहु ने सत्कमोर्यी निवड्यु प्राप्त करवा प्रथल करवो,

३. जगतने शू-विश्वार, नरपर भानहु,

४. कम्पुठेनी तरिक्तिवानो स्त्रीकार करवो,

५. देहकुत शीर्षांकुमोना। उ-पोर्ट त्रिधा राज्यो।

६. निमितास शुद्धमर्त वाचिका भजि भूलि उत्तर निर्मुहवी
पाराधन। उवटी। परम विविकी अंगि भाटे भोन्य शुद्धलयी॥
रहेतु।

७. लोध्यमीर्विना। लोकोत्तरत्वमर्त विवाह राज्यो।
नवतारवादमर्त भान्तु।

वा वृषु लिहु धर्ममर्त यहु ऐह वा वीके व्वर्द्दी
सभी लित यहु उ. नाम-जप्तो भडिमा भठायान्तु वर्ष्णु उ.
भडितवाद्यन्त मूँ यहु वा सप्रदायनी भावना पर निर्षर उ.
८४ विष्णोनी परपरा वे नाय सप्रदायनो ॥ ऐह विक्षेत्रो
भत उ. धर्मत्व लोकाभिगुम थता वा सप्रदायनु अनुशूद्यन
प्रस्त्रवृप्तमर्त प्रक्त थवा अहेयु।

मार्गीर्प्य वाम दो शाक्त सप्रदायनो ॥
लोकिक प्रक्त उ, वे धको अपटो तथा गहन उ。
शडितपूरा, बगुरकुरा लेट्वी पुरावी उ, यहु ऐह स्वरूपो
पारत्व लयलय् धर्मोने स्पर्श उ. शाक्त सप्रदायनु विष्णु
शाक्तिव वेदनी भद्रत्वित्वमर्त, शाक्तिव भावुकोमर्त,
उपनिषद्वोमर्त, लक्ष्मीमर्त असे पुराधोमर्त प्रक्त उ।

८. जुओ नवमल्ल परमाद "वामुकी लोकर्वस्तुति" ॥ १०८।

१. वा. नरेंद्राश्चित्र देवतकर गहेतान। "शांडल चुप्पाव"मर्ट
शांडलदाधनान। इषु प्रकार शांडिया थे : १. पशु बधिकारी
२. वीर बधिकारी ३. हिंदू बधिकारी. पशु बधिकारी मर्द,
भयि, भट्टच, गुडा जने गेहुं जेव। "भयभक्तर" तु जेवन करी ज़कता।
वीर ने हिंदू बधिकार भाटेरी जापन। कज्जलाधि थे. नहानी
बधिकारीको शांडल जालामर्ट जल्या। त्यारे जेम्हे पशु बधिकारे
ज शेष जल्यो ने अरिहामे हुरायाईसीको वन्या। स्त्रीरु जानद-
-ज्ञान था। हुरायाईसीको भूल्या ने वासन।-तृप्तिरु ज जेक जन
स्त्री करी. भावुक्ष्वप्ता आनन्दमर्ती स्त्रीरु शांडित्यकृप पशुबधिका-
-रीगोरे जोव्य वन्यु जेक परम उत्तुलता करी।

२। शांडलपीजोनी जाय। भाजीको उपर पड़ी थे पशु
जेमर्ट वीरत्व ने देवत्व जगवाए। रहा थे, जेय भाजीपीजो जानो
परथी ज्ञाय थे।

"अठ छेकडी खोजार, शीघ्रानी तरिया पाणी साथ्यर्थी थे।
वीज डिन वाकरवार, रावत रहसीने परमोदीजो थे।"

- कीरतपाल शीघ्रो।

३। शांडलपीजन। वे भहाम्प, भाजीपीज, निकार धर्म
जनेदे न। ये शोलगाय थे, जेन। लोडिक स्वरूप जेव। भाजीपीजमर्ट पशु
पशु। जाधको थह जय। थे, जज्जनवाङ्गी वे ज जेम्हो देह थे, रे
परपर। वे ज जेम्हु जास्त थे। ४। भाजीपीज औक काले जोर। ध्रुम-
वति व्यापक डतो। भध्यवुगमर्ट जने जेन। जल जागे ज्येल। विविध
चुप्पावन। जाहुस्तो उपर पशु जेनी अवर उली, जे जेमर्ट जालोमर्ट

—જાય છે. જાને પણ જા પણના જવાયે કરે નાના કિરણ નજે પડે
છે. જો તે બેનુ મૂળ સ્વરૂપ તો હુખ્ય પણ છે.

માગીંધ્યમા વીજનો મહિમા માન્ય છે:

"જાર વીજના ધસ્તિને જમણુ, નકલ રેના ધારી રે"

      સ   સ   સ

"વીજ રે ધરમનો મહિમા હે મોટો, મુષે કલો નવ જાય"

      સ   સ   સ

"વીજ રે વધુકઠી ને પ્રેમના પદીતા,

    યમને ઝાન ચલોલી લાખી રે"

      સ   સ   સ

"વીજ રે ધારનો દિન જીએ, કાઈક ચુકુત કરીએ."

      સ   સ   સ

"વીજ રે ધારનો જામેયો રથાંયો,

    લયારે તેઢાંઓ દ્વારા રાંધી રે"

યધાંથી શુદ્ધ વીજ કે સહાસુદ્ધ વીજ ને અને તો માર્ગથો માટે
પણિયું છે. રાનિબારને પ્રકાશનો પહેલો દિવસ ગણુંબો જેવી માન્યતા
માગીંધ્યની હે જેટાં રાનિબારની જણના જાહી પ્રકાશદિનની ગણીને
જેવી મહિમા વધારવામણ જાંયો છે. વીજ ને પ્રકાશનો પહેલો -
દિવસ જણાતો હોલાયી મહિમાંસ જણાય છે. ને જ રીતે જેવો
નકલ શુદ્ધાંશ જેબો હોલાયી પણ પણિયું મનાયેલ કહેલાય છે.
શાકતપથમા વિર્યાંશાંતિતનુ ધરભિન્દુને ચંદુ હે રેની ત્રિકોણ વધ્યે
શૂન્ય હોય છે. ત્રિકોણ ઉપરના ધારને કાસરભિન્દુ કઢે છે, વીજા
શૂન્યને નાંદ કઢે છે. જારે દ્રીજા ઠેડાને વીજ કષેવામણ વાને છે.

—શરી રેલી છે તે અપરાંદુ બેટલે ચેતનખા, નાના છે તે નડાજા છે, અને વીજ છે તે જડ છે. આ પ્રથેય લલ્લો મેકેકમાં જૂધાયેલા છે. આ પ્રથ રેણા વડે ને લિકોષ યાચ છે તેરે તર્ફિલ્લો લિપુર-વીજ કહે છે. હેકમાં જુદી જુદી જુદું ઉન્નત જ્ઞાનતી શાંતિઓનું આરોપણ કરવામાં આવે છે. આ શાંતિ-વીજમાંથી એક મંતુરો નીકળ્યા છે. તર્ફિલ્લો ને દ્યામણાલિલો કહે છે.

મધ્યકાલીન ચુજરાતી ચાલિત્યના "રાખયુદ્ધ"માં વીર પ્રથમ રાખાનો, ઝૂણારપુધાન કાનુનો, પ્રથમો નેવર સ્વરૂપો મહત્વનાં છે. ને પછીના કાનુનમાં ૫૬, કીર્તિન, નારતી, પ્રભાલિયા, કાદી, જગ્યાવાણી, સાચી નેવર પદેસ્વરપો જ્ઞાનના સ્વરૂપના જ સિન સિન ઉ-મેષો છે. અપણુંના લિકાલાલે ને ચાલિત્યરચનાનો થઈ ગેમાં રાજપુરાસિત, ઝૂણારી કાંબો, ધાર્મિક નીતિવિધયક કથાનો ને કેદી રચનાનો અને લોડિક કથાનકો ચલિયેથ છે. નામાં પણ સ્વરૂપો ઉદ્ઘાટ નથી. ને ઉત્તરકાલમાં જાવે છે. ગેમાં નિર્મિત મતવાદી જ્ઞાતોની ચાલસ્ટ્રમાં મધ્ય, પણ નેંબિક વિચારધારા, જગ્યાવાણી, ચાલસા, ઠાપા મહત્વના જાણાય. ચાલા-ઝૂનાની ચાલના, બોન-પદ્ધતિ અને જાંતિ વિસેની ૫૬-રચનાનો મધ્યકાલીન પ્રાચીમાં પણી મહે છે. વૈષ્ણવમત ઉત્તરપુદેશમાંથી ધીમે ધીમે ભારતવ્યાપી જો છે. રામાનુજ, રામાર્થ, ચૈતન્ય, વલ્લભાયાર્થ નેવા મહાન દાર્ઢનિકો કોઈ પાંતના ન રહેતા ભારતવર્ણના જીવા. આ જ્ઞાતોને ભારતની લિલાદ્રોને પોતપોતાનું જાસ્તિવદ્ધિન જાખ્યું, રામ ને ઝૂણાસિત, નિર્મિત ને જગુણ માંત્ર ને માંત્રિકયુનની ધારાનોનું મુખ્ય કરી છે. મુખ્યમાન રાન્ય ને હસ્તામધર્યની ચૂકીવાણી મુખ્ય મધ્યકાલીન ધારામાં નવો પ્રાચી —

—બેઠે છે. મધ્યકાલીન પહોંચાં જાતિ-પર્વતના બેદો ચાયે છું
પુછાર શ્વેતા છે, વિરોધ તો કેની અવળાલીયાં, ગુજરાતનો.
સક્તસમૃદ્ધાય પણ જીવિ-નીચના બેદો ચાયે પુછાર કરવાનું ચૂક્યો નથી.
નરાંશા, પરિષુ, અશો, ધીરો, ખોજો ને ચહજાનાં સરામી નેરા।
સક્તપોરા અન જેની ચાલી પૂરે છે. ડૉ. આરીપુરાણ નેરા વિદ્ધાનો
માને છે કે નિર્ગુણી ચતોની જાતિ-પર્વતિવિરોધી પ્રવૃત્તિ નને જૈમાં
અવતારવાન નને મૂર્ત્તિપૂર્જાના વિરોધમાં "મુલ્લામણી જોય" છે એ
એક વિચારવા નેતૃ દેઓયિનું છે.

ભારતીય તત્ત્વવિદના નિષ્કર્ષિતપે નિર્ગુણતવાનું રહ્યો છે. એ ભત્તાની
છું વિચારધારા, જેની ચમસ્ત દેખિયા, જેની ચાધના, જેની વાણી
જે ચર્ચ ઉપર પ્રાચીન વૈદ્યર્થની ચાયે ચાયે કોષા ને જૈનધર્મ, જને
ધીનયાન ને મહાયાનમાણી વિજ્ઞાન ને ચહજાનમાણી ઉદ્દૂલ
નાયપરિપરાની છાયા છે, જેના ઉપર ચામાનુજથી માંડીને વલ્લભાયાય
શુદ્ધિના યાચાયોના દ્વારાનો પણ સરસ્વતી છે. ધર્મ-જહાલના વિરોધમાં
મૂળ તો છેક રામાયણ-મહાભારત શુદ્ધી લભાય, વોટેક અર્મિઝનો
શૌભ્ય વિરોધ જનક નને યાદુનળ્યે કરેલો, તો છું વિરોધ શુદ્ધ
નને મહાલીરે કરેલો, એ હકીકત છે.

કબીરના વણતમાં ભારતમાં યોગીઓના લંઘો હતા. યેવાલીને
બાબા બાવાનોનું શુદ્ધભાનો ચામેનું એક ભીષણ શુદ્ધ રસમરનિષ્ઠ
નાયની વલ્લકયામાં વર્ણિયું છે. નવધ, કાર્યી, ભગ્નધ નને કંગાળમાં
બાબા યોગીઓના જુદ્ધો હતા. કંગાળના બાઉલ પણ ચાં પરિપરાના
જ છે. ચાં લોકો શુદ્ધસ્થો હતા. ચાંદુ તરીકે એ રહેતા ને
સિસાનૃતિપર નિર્વાહ ચલાવતા. પ્રાલશુદ્ધમાં જેમનું કોઈ રથાન —

—નહીં, મુખ્યમાનોની ધર્મવટાક પ્રશ્નિને પરિષાપે જીવોચાનુચાર એ
યોગ્યીનાંથિ મુખ્યમાન કંઈ નઈ. પરતુ મુખ્યમાન જનવા છતાં
યેમની જાપના ચાલુ રહી. કાળમણ યેમના ધર્મજીપો પ્રાપ્ત થાય છે.
નાયના તેટાડાંથિ બાળની નાયનેવના ચાલાંટાર થતાં યેમનું
મુખ્યમાનન્યાં નામનું ન કંઈ રહુ. કલીર, દાદુ, જાયચી નેવા જીતો
ને કલિનો ના યોગ્યિ જાતિને નાયા છે. કાળમણ ઈ.સ. ૧૯૨૧ની
બસ્તીનાથારી મુજબ ના યોગ્યીયોની જાયા ડાયું ૩૬૫૫૧૦ હતી, ને
ચૂંબે છે કે યોગ્યી ને નેક નાયનાંપાંચ જાયાનાંની જાતી હતી. ને
બાબુડરું કામ કરી મુજબ જાન વલાયતી હતી.

મધ્યકાલીન નિર્મિશુમત્વાનું મુખ્ય મનુલાન વિધ્યો ને
નાયપદીયોની વાણી પર નિર્ધિર છે. ને વાણી અનુચાર ન યોગ્યીયોની
અબન થય્યો હતી. ભારતનું મધ્યકાલીન પદ છાંદિલ્ય વિધ્યો ને
નાયની પાનીયી વિકલ્ષણ છે. સાચ, સાખા, નીત, પારિષાંદિક
ધ્યાન-સર્વધારા મેળી થાયા ચંતાણી પર છે. ના પ્રશ્નાલિકામણ
શુરૂભાંતનો પણ ચામાદર જીતો રહ્યો છે. નાય-વિધ્યો તો શુરૂ-
માલિમાના પરમ પૂજા છે. શુરૂપૂણ ને પ્રશ્નપૂણ કરતાં પણ નથારે મહાન
અનુભાવમણ નાયપદી, માયોરીય કોરલ માને છે. કલીર પણ શુરૂ-નોલિને
સમાન જેણે છે, ને પૂજા તો પ્રશ્ન ચાલાંટાર ચાપે ન પુકટ હોય તો
પણ શુરૂની ન પુણમ કરું જેમ કહે છે. શુરૂ બિના પ્રશ્નદર્શન થાક્ય ન
ન કંઈ શકે. પ્રશ્નભાંતના પ્રેરક શુરૂ ભાજનદાંદિલ્યમણ નેક
ચાયનિન્દાહીના વિષય જો છે. શુરૂમાલિમણ, શુરૂભાંતનું
ભાજનદાંદિલ્યમણ જારોડ સ્પાન છે.

ચાણી

ભાજનદાંદિલ્યમણ ચાણીની રખનાંનો નેક છે. કલીરના -

સર્જનમાં પણ આવી અનેક સાખીઓની રચના છીયતા ને ગુણવત્તાની દીપ્તિએ નોંધપાત્ર હૈ.

સંસ્કૃતના "સાધ્યિન" પરથી સાખી શાબ્દ હુદા પ્રાણી અનુમાન કરવામાં આવ્યું હૈ. નેહે વસ્તુ અથવા ધર્તાને પોતાની બાંધે ઢેણી હૈ, તે સાક્ષી. ઐનાથી જ પરમતત્ત્વનું વધાર્ય હાન ચેલને હૈ. આ કારણે "સાખી" શાબ્દ એવા પુરુષને ઉદ્દેશે હે નેહે વસ્તુ નિરખી હૈ તે સંજ્ઞે દાશનિક ધર્તાનો પ્રતીતિજ્ઞનક નિર્ણય આપ્યો હૈ. એ નિર્ણયને પ્રમાણ માનવામાં આવે હૈ. અને એવી પદ્ધતિકારીને સાખી કહેવામાં આવે હૈ. ભક્ત પોતાની અનુભૂતિના પ્રમાણ માટે સાક્ષી તરીકે ગન્ય મહાત્મા વિશ્વોની અનુભૂતિનું સમરથ કરે હૈ, એવી એવા પુરુષોનું નાયસમરથ કરે હૈ.

સાખીના સ્વરૂપ તરીકેનો ઉદ્ગમ કળીર પહેલાના બૌધ્ય વિષ્યોના સમયથી ઘેરેદો ગણી એકાય. ઓરાણાય અને નામદેવના સમયથી સાખીનું પ્રગલન વધ્ય. યાદુ નિર્ણયન "કેગેવરી સાખી" જેવા પદ્ધતિશુદ્ધમાં મળે હૈ. ઉપરાં "નામદેવજી સાખી" જેવા જુથ પણ ઉપલબ્ધ હૈ.

સાખી શૂદ્ધાત્મક, અસંદીપદ ને સારવતી હોય હૈ.

"ઉદ્દુ તુરક પ્રમાન રમેની ચબદી સાખી,

પરછપાત નહિ વચન, ચબદીકે લિલકી ભાષા"

ભજનની શફાત ગણેશસ્તુતિ ને સાખીથી કરવામાં આવે હૈ. કયારેક ગણેશ સ્તુતિ સાખીને પણ હોય હૈ.

c. નાભાદાસ "ભક્તમાલ" પૃ. ૧૪૨.

નવલ કિશોર પ્રેસ લખાં - પ્રકાશન.

૧ ફુલ નોટ પાના ૬૬ ૩૪૨.

पाना ४८ उपरनी ही कुट्टोट.

३. गङ्गापतितु मुकु ल्लाप स्वरूप भजनिको कल्पे हे. आत्मा ने परमात्मानो
असेह साधना विन्धयारी गङ्गापति ज उपर्योगी ज्ञे गेयी ज
गेमनी प्राणी। भजनस्वरूपे उत्तमामां चावती छोय हे. कल्पीरपथीनो
दाहुपथीनो ने रामदेवीना पथीनो गङ्गापतिने गङ्गापति पछु कहे

५. हे. या जिसे श्री अवमल्ल परमार्थु क्षण गुणोः

"आप्पां भजनोमां खोयी पुर्यम चवाती या चाखीनो ने
गङ्गापतिनो भजनोने चम्पीनी रीते पछु जेह देवै धटे हे. शास्त्रीय
संगीतोनी रीतना ज्वलामाँ ने जीत गावामाँ चावे हे ते भोटे
भाजे गङ्गापतिने ज उद्देशीने चनायेलु छोय हे. "कल्याण" राज
बेट्टे के कल्याणुकारी राज, बाटिनो राज, द्विवसरना श्रमने
आनेयी उतारीने राजिनी शर्तिमाँ लठ जारो भधुर राज.
जेवा कल्याणुकारी राजना विधिज्ञाता तरीके शास्त्रीय
संगीतकारोंमे कल्याणुकर देव गङ्गापतिने कहेया हे".

आप्पां लोड लस्कुलि - ५. १३६ भावूलि १ ८. ३. १६५७

पुकाराक भारतीय चाहित्य संघ - अमदाबाद.

"राज-दरमारमाँ छह बोलाती पहेलाँ चारछ लेम जोंगारो भाइ
जहु तेयार करे हे तेम भजनिको चाँची ज्ञे आवा राजनु गङ्गापतितु
भजन गैठ जहु खपारी तेयार करी ले हे". ५. १३८ न. परमार.

નોરી તારા પુત્રને ચમરે મધુર। મોર
દિવસના ચમરે વાલિયા, રાત્રે ચમરે ચોર.

૦૦   ૦૦

હુદાળો હુઃ જ જણાળો, ચદાય બાળો બેદ
ચમરો લગ લાખ દીધે, જવરી પુત્ર ગણેથ.

પૂર્વે મતોનું ચમર્યન ને મુક્તકોમણ કરવામા બાબ્ધુ છે રે
મુક્તકનું શ્વરૂપ ચાણીનું કોચ છે. જકત પૂર્વિયોની રાનાનુભૂતિનો
સુભલ કરે છે ત્યારે તે સાધા જિર્મેન્સર પદ્ધતિનું અસિવ્યક્ત કરે
છે તેને ચાણી કહે છે. ચાણીની લાણી નિરાફલ છે, મેમા ચર્વકાલીન
રાનનો જીવિકાર છે. જકતહૃદિના જીતસ્તરમણી ઉદ્ઘાટની જ જાની
છે. અમૃત યોગનુભલ ચાણીમણ પ્રતીકોથી મૂર્ત થાય છે.

"હુદા પ્રીત કાયકી, વિપત પડે ઉઠ જાય,
ચાણી પ્રીત ચેવાળ કી, જા જેળી સુકાય".

૦૦   ૦૦

"મધ્યમાણી જેદૂ કરે, નહી જરયે નહી જાય,
જેકસને પારાધી મારયે, હાય ધસતાં જાય".

૦૦   ૦૦

"ગુરુ જો વિદ દોનું જહે, કીયકો લાગુ પાય,
જ્વાહારી ગુરુ દેવકી, જો વિદ દિયા જ્વાય".

૦૦   ૦૦

"સાધ પડે દિન જાયસે, યક્ષની દીના રોય,
યાં યક્ષન જહો જઈયે, જહો રૈન દિવસ હોય".

૦૦   ૦૦

"એક શબ્દ ગુરુદેવકા, તાકા વાત વિચાર,
યાકે મુનિજન પહોટા, રેદ ન પાણે પાર".

આમ સાધીમાં સત્યાનેષ્ઠ એ કે-દ વસ્તુ છે. આમાં તર્કાલ નથી. જણા સત્યાનું કરતું કથન કે જાપીને અલિઓલ છે. હૃદયની સાચાઈ મેળે જાપીની જીતની અલિઓલ પ્રેરકબાળ જીવી રહે છે. કયારેક જાપીનો સંજક અનુકરણ ઉત્તોલાયે, પરતુ ભારત તો દરેક લક્તની ઉદ્દેશ
દોષાની જુદી, એટલે અનુભૂતિની અવકાલીનતા જાપીમાં પ્રકટે કે
સ્વાસ્થાબિક છે. જાપી કે પૂર્વ લક્તની વિનોદું સાવાનુંદ્રથું નથી, પણ
સ્વાસ્થ્યાનુસારની મસ્તની રણકો છે. જાધુકની જાધનાનું પૂર્ણ રિનોની
અમાનસ્થુલિકાનું જાદ્યાત્મન એટલે જ જાપી. મધ્યકાલીન પરપરામાં
અનુભબોની રદ્ધાની એક અભિનિષ્ઠાન પરપરા યાદી લાયે છે. એનું
કારણ પણ કા હેતુ નેહાય. ભક્તસ્વાદને જ અભિવાસ કે તો મુગેયુંને એક
જ રહા છે. માત્ર ભક્તસ્વાદની વિસ્તિત અનુભૂતિની અભિવ્યક્તિ જ
નિશ્ચિક પદારથ પ્રકટાલતી હોય છે. એટલી ઊર્ધ્વની ઉંડાટા ને
ઠૈલ્યરાધીનાની આરત એટલી તીક, એટલી અભિવ્યક્તિ અપૂર્વ કાંચયાની
અવાની. કલિની સાવાનુષ્ઠુનિ કે જ એનું ચર્ચસ્વ છે, અને એની જીતમાં
અને જાપીખીયાની ઉંઘ કબિતાની બીજ છે. લક્તની વાની વાની ક્ષણોમાં
ઉંઘોટમ કબિતી અનુસ્થાનની ભારતી જીવી રહે છે.

મધ્યકાલીન પદોની વાણીનો પરપરાગત રણકો છે. આમાં
પરપરાની સંચિત સાવસમૂહિકા છે. આમાં પરપરાના અનેક સાવપ્રેતીકોની
સીપતી છે. "સહન્યાન્ય" "ખટગુ" "ઇદી" "ફિગલ" આદ્ય વોગની
પદ્રિયાપાના શાખોનું ગજન ગર્ભલીર્ય કેમ આમાં કેમ સાગર, સારિતા,
સેન્યોયા, ચકલી, સિંદ, મૃદ, બાદ, કુલ-કાળ, કુણ-નક્ષત્રો-નેવાં
અનુભૂતિક તત્ત્વની રંગીનતા પણ કે ગૃહિયાની છે. ભક્તને કા પ્રતીકો
અનુભૂતિની પર્યાય અભિવ્યક્તિ કરી વાયે છે. કોઈવાર રામાયણ-

-મહાસારત, પુરાણો અને ૧૯-૩૫નિપદની નાયારવિડાયોનો પાત્રો
એ જાનની વૃદ્ધિ પ્રતીકોંથે તુલ્ય કરે છે. ના રીતે જાનો પ્રથમી
નાયારાત્મક પરપરા, શ્રેષ્ઠ જાધના, મને ચંદ્રાતિને કાયદે છે. અન્ધરો
દરની નાયારી નાયારાત્મક સ્વરૂપની જાનનસ્વરૂપમણે ના રીતે રચિત છે.
નેટી જોજ ને મૂલ્યાંકન નાયારું પરિવ્રત કરેલ્યા હોય છે.